

12 aastat puudumisteta ja käskkiri ebaõpilasliku käitumise eest – Maarja Tinn

Ajaloo ja ühiskonnaõpetuse õpetajat Maarja Tinni on nii mõnigi kolleeg kirjeldanud kui sõbralikuimat ja säravaimat inimest koolis, kelle poole võib alati oma murede ja koostööpakkumistega pöörduda. Uurisin Maarjalt tema tee kohta Tallinna 32. Keskkoolini ja sellest, et mida ta arvab meie koolist ja õpilastest. Samuti küsisin soovitusi nende õpilaste jaoks, kellel võib kooliga seoses muresid tekkida.

Millised on teie mälestused oma kooliteest? Kas oleks välja tuua mõni huvitavam või naljakam juhtum? Millised oli suurimad mured?

Käisin 12 aastat samas koolis, mis oli kunstikallakuga kool, poppi ei teinud, aga täpselt ühe erandiga 12. klassis – lasin jalga päeva viimasest tunnist, et minna ühte nukrutsevat sõpra lohutama, ei hilinend ka, hinded olid alati head või väga head, nii et peamised probleemid tekkisid mul põhikoolis, siis, kui läksin õpetajatega vaidlema, mida mõndade arvates poleks tohtnud teha. Sain siis ka ühe käskkirja ebaõpilasliku käitumise eest. Gümnaasiumis aga selgus, et vaidlemine ei olegi nii halb komme kui seda argumenteeritult teha, jõudes nii ehk vaidlusest ka aruteluni ning mitmed õpetajad pigem just seda oma tundides ootasidki.

Koolielus lõin ma aktiivselt kaasa, sai korraldatud filmiõhtuid ja Vaba Lava tüüpi üritusi ja ka ise osaletud, peamiselt kirjutasin luuletusi, mida teatud vanuses vist üsna paljud noored teevad. Sai ka üks üleriigiline võistlus võidetud, auhinnaks oli muuseas see, et sai luulekogu välja anda, takkajärele mõeldes sai sellele ikka üsna piinlik pealkiri pandud – „Pedagoogi ahned silmad“.

Aga ei mäleta, et mul oleks olnud koolis suuri muresid, ei ole väga muretseja tüüp – jah, mitmed ained mind ei huvitanud või olid tunnid maruigavad, aga kohusetundest tegin ka need asjad ära ja tegin üldiselt hästi, kasvõi sportlikust huvist. Ja see teadmine, et iga teadmine on väärtus, ükskõik kui ebavajalik see ka mingil hetkel ei tunduks, on minus alati olnud, mistõttu ei ole ma eriti dramaatiliselt suhtunud olukordadesse, kus pean oma aega kulutama asjadele, mis mind justkui ei huvita.

Miks otustasite valida just õpetaja eriala?

Mul oli mitmeid väga inspireerivaid õpetajaid. Takkajärele saan nüüd aru, et mitmed neist ei olnud sugugi head õpetajad, pigem huvitavad inimesed või oma ala fanaatikud, aga oli ka üks õpetaja – eesti keele ja kirjanduse õpetaja, kelles kõik need pooled kokku langesid ja keda jälgides hakkas tunduma, et õpetajatöö võib olla väga arendav ja vaheldusrikas asi, mida teha. Kui ülikooli kolmandal kursusel kuulsin, et üks kool otsib väikese koormusega ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetajat, otsustasin, et aitab küll igasugu töödest, mis vaimu ei toida, prooviks midagi sisukat. Ja hakkas meeldima, kuigi enne pedagoogilise hariduse omandamist, mida ma otsustasin teha alles siis, kui olin ühe jalaga juba kolm aastat koolis olnud, ei olnud mu tegevus koolis ja tunnis kuigi adekvaatne – arusaam tööst ja oskused muutusid ja muutsid ka mind õpetajana, nii et oma kogemusest lähtudes olen kindlalt seda meelt, et õpetajal ei piisa vaid erialasest haridusest – peab olema ka pedagoogiline haridus.

Nüüd, olles ise õpetaja, kuidas hindaksite koolikogemust enda kooliajal ja praegu?

See, mida peetakse „normaalseks“ on drastiliselt muutunud. Minu ajal oli normaalne, et õpetajad tegid koolis suitsu, näiteks õppealajuhataja kabinetis või keldrikorrusel asuvates eriklassides, s.o metallehistöö-, klaasi-, puittehistöö klassides, suitsetasid õpetajad sisuliselt klassiruumis. Normaalne oli ka see, et füüsikaõpetaja joob end tunni toimumise ajal 45 minutiga nii lakku täis, et vahetunnis on õpilastel vaja ta tassida direktori diivanile magama. Õpikuid ei olnud, mis oli 90ndatel meie koolides laialt levinud probleem – vanad nn nõukaaja õpikud oma ideoloogilise kallutatuse poolest enam ei sobinud ja uute tegemisega läks aega ja kui nad ka valmis said, ei jagunud neid kõikidele koolidele. Gümnaasiumi ajal, mis oli küll juba uuel aastatuhandel, meil praktiliselt oma õpikuid ei olnudki – konspekterisime tundides päevast-päeva lehekülgede kaupa teksti. Paljud vihikud on mul alles ja täitsa huvitav on neid praegugi lugeda. 12. klassis sain ma lõpuks endale kasutada oma ajalooõpiku, mida tohtisin ka koju võtta, no oli ikka suur rõõm küll! Nimelt, kõik, kes plaanisid aasta lõpus teha ajaloo eksami, need said – teised mitte. Praegu vedelevad needsamad õpikud mul lademes klassis riulis. Nii et võib öelda, et minu koolikogemus ei olnud nii professionaalne kui praegustel õpilastel – koolide võimalused on kõvasti paranenud, ka õpetajate oskused ja teadmised on kindlasti paremad kui siis. Jaguks vaid õpilastel tarkust seda kõike kasutada.

Olete Tallinna 32. Keskkooli õpetaja. Mis tõi teid just süia kooli?

Otsisin kooli, kuhu ma olemuslikult sobiks ja mis sobiks ka mulle.

Kas meie kooli õpilasi saab kuidagi eristada teiste koolide õpilastest?

Olen kokku õpetanud kuues koolis/õppeasutuses ja igaühel on oma nägu – 32. Keskkooli õpilased paistavad silma sellega, et neile reeglina meeldib koolis käia ja päeva lõpus ei tehta koolist nii kiiresti minekut kui vähegi saab. Kooliellu panustatakse tohutult aega ja seda kõike tehakse vabatahtlikult ja rõõmuga. Ka õpilaste ja õpetajate suhted on meie koolis südamlikud ja isiklikud, mis võikski olla norm, aga paraku see siiski kõikjal nii ei ole.

Mis te arvate, kas praegu on lastel raskem koolis käia kui varem?

Mina saan võrrelda oma kooliajaga. Jah, keskmiselt on õppeainete maht võrreldes minu kooliajaga veidi suurenenud. Samas, ma õppisin kunstikoolis, kus oli palju suunaaineid, mis tulid kohustuslikele lisaks ja piirmäära mõnda aega ei kehtinudki. Mul oli gümnaasiumis iga päev seitse-kaheksa tundi ja korra nädalas ka rohkem – maksimum oli ühel aastal, kui pool aastat oli esmaspäeviti üksteist tundi. Viimased tunnid olid üldiselt kunstiainetes, mis oli igati mõistlik korraldus. Minu ajal oli ka vaja teha viis riigieksamit, praegu on neid vähem, aga samas on ära kadunud valik, mis minu meelest ei ole õige ja teeb paljudele õpilastele asja raskemaks. Arvan, et minu ajal oli õppekvaliteet väga ebahühtlane, praegu on palju ühtlasem ja professionaalsem – õpilasel on võimalik saada parem haridus, aga sellega kaasneb ka ehk see, et temalt nõutakse rohkem. Ainekavade ülekoormatus on kaasa toonud ka ebaproportsionaalse kodutööde kasutamise õpimeetodina – õppimise ajaks peaks olema siiski tund ja kodutöö peaks olema meeldiv erand, mitte igapäevane kohustuslik lisand. Samas on õppevahendite lai levik ja mitmekülgne valik teinud jällegi asja lihtsamaks. Kõige suurem muutus, mis õpilastele teeb koolis käimise raskemaks, on seotud kooli kõrvalt töötamisega – see oli minu ajal üsna haruldane – olin klassis ainuke, kes gümnaasiumis kooli kõrvalt tööl käis, praegu on see aga täiesti normaalne. Osalt on see tingitud sellest, et õpilased peavad end ise majandama,

teisalt on lihtsalt soov teenida raha. Minu soovitus on – kui vähegi võimalik – kooli ajal mitte regulaarselt tööl käia, kui siis suvel või koolivaheajal, sest see teeb asja kohe märksa lihtsamaks.

Kui näete, et õpilasel on kadumas motivatsioon kas mingi kindla ainetunni või kooli suhtes üldiselt, siis mida soovitate te tal ette võtta?

Püüan oma aineid anda võimalikult eluliselt, et õpilasel tekiks seos iseendaga ja selle ühiskonnaga, kus ta elab. Esmatasandi huvi on lihtne tekkima, kui inimene tunneb, et see teda puudutab. Sealt edasi tasub vaid loota, et ehk käivitub inimesel ka miski muu huvikeskus või näiteks empaatiavõime ja teda hakkab huvitama ka see, mis esmapilgul teda ja tema elu justkui ei puudutaks.

Huvi kadumine kooli vastu on keerulisem juhtum ja siin ühte kindlat rohtu ei ole. Siis tulebki individuaalselt läheneda, näiteks kui huvi kaotus on seotud näiliselt ratsionaalse otsusega, et käin parem tööl, või pigem emotsionaalse otsusega, näiteks kooliväsimus, tülpimus, mitme halva asja kokkulangemine, siis peab tundma õpilast ja teadma tema motiive, et teda saaks üldse proovida aidata.

Kas on midagi, mida sooviksite te meie kooli puhul muuta?

Jah, vähemasti teisel kuni neljandal perioodil võiks kooli algust tunni võrra hilisemaks nihutada, kuna pimedas kooli taaruvaid inimesi vaadates tekib kergesti tunne nagu elaks *zombi*'de keskel. Pealegi toetavad ka teaduslikud uuringud, mida Eestis küll tehtud ei ole, aga meie kliima- ja ajavööndisse jäävates riikides küll, et kool peaks algama vahemikus 8.45-9.30, et õppetöö oleks maksimaalselt tulemuslik.

Arvid Tampuu, 11C